

Simion CARP, doctor în drept, conferențiar universitar,
rector (comandant) al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

Mariana CARABANOV, master în drept, doctorand,
lector al Catedrei Investigații operative a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

PRINCIPIILE FUNDAMENTALE DE ACTIVITATE A POLIȚIEI ÎN CONDIȚIILE MANIFESTAȚIILOR PUBLICE CU CARACTER DE MASĂ

Activitatea complexă și variată prin care poliția își exercită dreptul și obligațiunile sale, precum și întregul său arsenal de mijloace, metode și procedee folosite în scopul punerii în aplicare a acestora, se încadrează în limitele unor principii fundamentale prevăzute în legi, ordine și instrucțiuni interne.

Ministerul Afacerilor Interne și toate subdiviziunile sale sunt constituite pe baza unor principii, acestea reprezentând orientări generale, postulate democratice sau precepte directorii care călăuzesc și pe care se fundamentează întreaga activitate a organelor de interne, în vederea realizării atribuțiilor prevăzute de actele normative în vigoare [4, art. 2, 12 și 22]. Ele sunt reguli de conduită de maximă generalitate și stau la baza organizării și funcționării organelor și instituțiilor de profil polițienesc și a activității funcționarilor de poliție, în special. Caracterul lor de reguli fundamentale rezultă din faptul că acestea își găsesc consacrară expresă în Constituția Republicii Moldova [1, titlul I] și în celelalte legi organice care reglementează activitatea organelor polițienești [4, 6, 7, 8].

În același timp, aceste principii definesc activitatea polițienească, iar cunoașterea lor prezintă o importanță teoretică și practică.

Din punct de vedere teoretic, principiile respective stabilesc trăsăturile caracteristice ale întregului sistem de instituții ce desfășoară activități polițienești, dezvăluind concepția politico-juridică a statului de drept asupra activității organelor de poliție.

Sub aspect practic, aceste principii servesc organelor polițienești la aplicarea corectă a normelor juridice, conform atribuțiilor legale ce le revin, atât în cadrul raporturilor lor interne, cât și pe plan extern ce se stabilesc în sfera lor de activitate [19, p. 44].

Principiile fundamentale ale activității polițienești au ca trăsătură principală democratismul ce rezultă din faptul că ele exprimă voința legiuitorului, interesele societății și ale cetățeanului, având drept scop asigurarea ordinii și liniștii publice.

Principiile care guvernează organizarea și funcționarea structurilor polițienești trebuie privite în coeziune și interconexiune, în care normele existente se completează și se condiționează reciproc, asigurând desfășurarea activității în spiritul obligațiilor și exigențelor puse actualmente în fața poliției.

Având o determinare obiectivă, principiile pe care se bazează activitatea poliției trebuie respectate atât la elaborarea actelor normative ce reglementează raporturile polițienești, cât și în procesul aplicării acestora.

Marea diversitate de aspecte care sunt reflectate în principiile de activitate a poliției determină necesitatea clasificării acestora după anumite criterii. Astfel de

tipologie fundamentată pe criteriile de clasificare a principiilor dreptului este întâlnită și în doctrina juridică [17, p. 240]. În acest sens, menționăm că deși nu există o unitate deplină în ceea ce privește numărul, formularea și conținutul principiilor în activitatea polițienească, totuși acestea pot fi clasificate în conformitate cu anumite criterii, cum ar fi:

- după gradul de generalizare și sfera de aplicare, distingem principii generale și principii speciale [18, p. 51];
- după conținut, deosebim principii social-juridice și organizaționale [17, p. 46].

Acestea sunt doar două criterii principale de clasificare a principiilor de activitate a poliției, însă este evident că ele sunt cu mult mai multe. Remarcăm doar faptul că în majoritatea cazurilor, autorii în domeniu, de regulă, își expun opiniile asupra principiilor generale (principiul legalității; principiul egalității și imparțialității; principiul protecției drepturilor omului; principiul echidistanței politice) și asupra principiilor speciale (principiul prevenirii faptelor antisociale; principiul păstrării sau respectării secretului profesional; principiul cooperării în muncă; principiul oportunității și operativității; principiul conlucrării permanente cu cetățenii și colectivele de muncă; principiul continuității; principiul aflării adevărului; principiul oficialității; principiul rolului activ al organelor de poliție) [19, p. 45-59]. Alți autori remarcă și alte principii, caracteristice, în opinia lor, asigurării ordinii publice [16, p. 147-150].

Așadar, principiile pe care trebuie să se bazeze activitatea poliției formează fundamentul asigurării ordinii și siguranței publice din care reiese conținutul și totalitatea absolută a celorlalte atribute, caracteristici și relații tipice acestei activități. În acest sens, eficacitatea menținerii ordinii publice și asigurării securității publice se atinge prin aplicarea consecutivă a întregului sistem de principii și a fiecărui principiu în parte. În același timp, nuanțarea unui sau altui principiu oferă posibilitatea stabilirii importanței și rolului fiecărui principiu în parte, fapt care facilitează implementarea lor practică.

În continuare ne vom axa prioritar asupra unor principii, care, în opinia noastră, urmează a fi respectate cu strictețe de către funcționarii de poliție în perioada asigurării ordinii și siguranței publice, în special în timpul desfășurării întrunirilor și a altor manifestări publice cu caracter de masă.

Principiul protecției drepturilor omului constituie un principiu fundamental fixat în dreptul internațional și cel intern [1, titlul I], care stă la baza activității tuturor organelor statului de drept, îndeosebi a activității poliției în vederea aplicării prevederilor actelor normative în vigoare, asigurării ordinii și liniștii publice și de combatere a criminalității. Drepturile omului au constituit de-a lungul timpurilor una din cele mai importante probleme și preocupări ale filosofilor, juriștilor și savanților din domeniul dreptului.

O serie de probleme care au creat temelia numeroaselor concepții au fost materializate în documentele internaționale prin intermediul cărora sunt recunoscute și ocrotite la justa lor valoare drepturile și libertățile fundamentale ale omului. La acestea se referă:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU;
2. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamen-

tale din 04.11.1950, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950;

3. Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16 decembrie 1966;

4. Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială din 21 decembrie 1965;

5. Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10 decembrie 1984;

6. Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 26 noiembrie 1987;

7. Codul de conduită pentru polițiști adoptat prin Rezoluția Adunării Generale nr. 14169 din 17.12.1979;

8. Declarația cu privire la poliție elaborată în 1979 de către Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei;

9. Principiile fundamentale de aplicare a forței și armelor de foc de către persoanele împuternicite în menținerea ordinii de drept, adoptate de către Congresul VIII al ONU convocat în problema prevenirii criminalității și comportării cu delincvenții, desfășurat în perioada 27.08.1990 – 07.09.1990 în Havana etc.

În acest sens, în vederea realizării reglementărilor oficiale prevăzute în documentele internaționale, Republica Moldova a aderat până la momentul actual la majoritatea convențiilor și tratatelor internaționale care se referă la asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Sarcina garantării efective a acestor drepturi le revine instituțiilor statului și organelor abilitate, intervenind ori de câte ori sunt violate și încălcate.

În societatea democratică, poliția se situează într-un punct de echilibru, pe de o parte, având obligația de a asigura respectarea drepturilor omului și, pe de altă parte, de a exercita puterea legală, dreptul de poliție al statului în scopul protejării instituțiilor sale [19, p. 46].

Astfel, poliția Republicii Moldova este un organ armat de drept al autorităților publice, aflat în componența Ministerului Afacerilor Interne, chemat să apere pe baza respectării stricte a legilor viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentatele criminale și de alte atacuri nelegitime [1, art. 1].

Pentru realizarea acestui deziderat, organele cu atribuții polițienești trebuie să-și exercite în permanență obligațiunile de serviciu, cu respectarea strictă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Funcționarii de poliție trebuie să se bazeze pe înțelegerea și acceptarea principiilor etice, în aplicarea legii nu ca un scop în sine, ci mai ales ca un mijloc de asigurare a unui tratament echitabil tuturor oamenilor fără nici un fel de discriminări.

Exercitarea atribuțiilor polițienești presupune și impunerea normelor legale față de acele persoane care le încalcă. Această aplicare poate fi făcută numai cu respectarea demnității umane. Chiar dacă o persoană a încălcat legea și pentru aceasta urmează să suporte consecințele stipulate în norma juridică, ea trebuie tratată ca orice altă persoană, fără a i se leza demnitatea umană. Totodată, limitările drepturilor omului sunt justificate numai în situația în care sunt autorizate expres de prevederile legale, motiv pentru care normele de practică polițienească trebuie necondiționat să fie în strictă concordanță cu spiritul legii și normele pro-

cedurale.

Un alt aspect al principiului respectării drepturilor omului se referă la folosirea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc de către organele de poliție. Pe de o parte, nu se poate concepe exercitarea și realizarea cu succes a atribuțiilor polițienești fără posibilitatea folosirii forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc, iar, pe de altă parte, nu se poate concepe respectarea drepturilor omului în condițiile folosirii și aplicării nejustificate a acestora. Folosirea forței fizice, a mijloacelor speciale și a armei de foc trebuie să fie făcută de către persoanele cu atribuții polițienești și cu respectarea condițiilor și limitelor de aplicare sau folosire a acestora.

Din păcate, în istoria activității poliției Republicii Moldova au fost mai multe cazuri de aplicare a unor mijloace speciale (cum ar fi, de exemplu, câinii speciali), care au provocat reacții adverse, destul de dure din partea celor implicați în manifestații publice, motivația acestor reacții fiind anume mijloacele speciale neadecvate situațiilor create.

Respectarea drepturilor omului trebuie să se asigure de către poliție și în cadrul aplicării celorlalte puteri polițienești, cum ar fi, de exemplu: intrarea în locuințele cetățenilor, sediile organizațiilor, instituțiilor și întreprinderilor de stat sau private, controlul documentelor, controlul corporal și al obiectelor, ridicarea obiectelor, documentelor sau mijloacelor de transport etc. Aplicarea nejustificată a acestora sau încălcarea limitelor prevăzute de lege generează în activitatea practică a polițistului o atitudine de dezaprobare generală din partea publicului.

Principiul legalității constituie un principiu fundamental al statului de drept și constă în obligativitatea tuturor organelor statului, partidelor, organizațiilor și formațiunilor politice, economice, sociale și culturale, a tuturor persoanelor fizice și juridice de a respecta și a aduce la îndeplinire exactă a legilor statului și a celorlalte acte normative, întemeiate pe legea fundamentală.

În același timp, legalitatea presupune apărarea de către stat a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, prin intermediul organelor sale abilitate în acest sens.

Principiul legalității este o transpunere, în plan particular, a principiului general al legalității. Acesta presupune că întreaga activitate polițienească trebuie să se desfășoare în condițiile, limitele și formele cerute de prevederile actelor normative, în așa fel încât să se facă uz de lege în toate situațiile când este necesar și în același timp să nu se facă abuz în aplicarea legii, aceasta fiind o cerință esențială ce decurge din organizarea democratică a statului.

Poliția Republicii Moldova este un organ armat de drept al autorităților publice, chemat să apere, pe baza respectării stricte a legilor, viața, sănătatea și libertățile cetățenilor, interesele societății și ale statului de atentate criminale și de alte atacuri nelegitime [4, art. 1].

Legalitatea presupune obligativitatea polițiștilor de a respecta prevederile actelor normative, atât în conduita pe care o manifestă în activitatea de prevenire și descoperire a infracțiunilor și a altor acte nelegitime sau de îndeplinire a altor atribuții specifice, în legătură cu exercițiul funcției, cât și în afara orelor de serviciu, având calitatea de simpli cetățeni. Ca un om al legii, polițistului nu i se permite nici cea mai neînsemnată încălcare a prevederilor actelor normative, nici un fel de

acțiuni arbitrare sau compromisuri, în aplicarea prevederilor acestora.

Respectarea acestui principiu în activitatea organelor de poliție se impune sub două laturi principale:

- de a veghea la aplicarea întocmai a legii și a interveni, făcând uz de prevederile ei, când a fost încălcată, indiferent de persoana și poziția ei socială, de a depune toate diligențele pentru ca cei vinovați să fie descoperiți și trași la răspundere;
- de a nu face abuz de calitatea ce o au, de a nu denatura și exagera în aplicarea prevederilor legii.

Conceptul de supremație a legii presupune existența poziției dominante și superioare a legii în raport cu celelalte reglementări juridice referitoare la organizarea și funcționarea statului, poziție ce rezultă din faptul că legea este actul normativ cu valoare și forță juridică superioară. Din aceste considerente, orice alt act normativ, inclusiv dispoziția, ordinul șefilor ca reglementare internă se vor emite în temeiul și în vederea aplicării legii.

În acest sens, șeful se face răspunzător de dispozițiile date, de executarea lor și de consecințele acestora [9, art. 13 și 14]. Subalternul este obligat să execute ordinele date în mod regulamentar [10, pct. 10] cu excepția cazului în care ordinul primit este ilegal și de natură să afecteze grav un interes public. În asemenea situații funcționarul de poliție este obligat să se călăuzească de lege [4, art. 31], să se abțină de la executarea ordinelor evident ilegale și să raporteze acest lucru șefilor ierarhic superiori, fără a se teme de eventuale sancțiuni [9, pct. b) art. 15].

Este necesar de menționat și faptul că în unele dispoziții sau ordine ale superiorilor se întâlnesc incertitudini, neclarități și chiar ilegalități. În anumite cazuri subalternii nu conștientizează ilegalitatea actului emis și, în virtutea împrejurărilor create (mai ales în cazurile manifestațiilor și dezordinilor cu caracter de masă), nu au întotdeauna posibilitate reală să facă acest lucru. Astfel, în situațiile respective responsabilitatea pentru consecințele survenite în urma unor astfel de dispoziții sau ordine ar trebui să o poarte pe deplin funcționarii de poliție care le-au emis, dar nu polițiștii de rând ce au pus în executare prevederile acestora.

O altă problemă care poate apărea în cazurile aplicării principiului legalității în activitatea polițienească este cea a dreptului polițiștilor de a aprecia situațiile și oportunitatea aplicării măsurilor prevăzute de lege. Acest drept rezultă din independența operativă a organelor polițienești, ca și din însăși natura activității pe care acestea o desfășoară. Într-adevăr, nu s-ar putea vorbi despre o independență operativă a poliției, dacă ele ar fi doar niște organisme de executare mecanică a dispozițiilor altor organe, fără a avea posibilitatea să decidă asupra măsurii care urmează a fi aplicată, în ce situație și cum să fie executată. Este vorba, de fapt, despre puterea discreționară care se definește pentru poliție prin libertatea de apreciere, de acțiune și decizie în exercitarea atribuțiilor conferite de lege. Acest lucru însă nu presupune și arbitrarul.

Activitatea polițienească implică o mare responsabilitate. Recunoașterea libertății de apreciere pentru organele afacerilor interne are drept scop valorificarea competenței profesionale a forțelor de ordine și implicit aplicarea legii în raport de situațiile și condițiile concrete. Acest drept nu este însă unul nelimitat, dat fiind că polițistul nu poate decide în contradicție cu legea. În acest sens, orice act poliție-

nesc trebuie să includă două condiții obligatorii [18, p. 49]:

- condiția referitoare la autoritatea polițienească competentă să-l emită;
- condiția referitoare la scopul ce trebuie realizat și care este în interesul public, al comunității.

Existența unor acte polițienești discreționare și abuzive în spațiul teritorial-administrativ deservit duce nemijlocit la știrbirea imaginii poliției și, respectiv, a statului de drept. Totuși, astfel de cazuri au loc și una din cauzele principale ale acestora este că până la momentul de față, în cadrul organelor afacerilor interne mai activează persoane care nu au studii juridice corespunzătoare profesiei alese și funcției deținute.

O problemă de asemenea natură o constituie și reținerile persoanelor efectuate cu încălcarea prevederilor legii, precum și deținerea lor comună în izolatoarele de detenție provizorie contrar normelor legale, fără a ține cont de sex, vârstă, starea psihofiziologică și cea a sănătății în general, precum și alte particularități importante ale celor reținuți. De asemenea, nu este soluționată definitiv problema apartenenței acestor izolatoare, care, de fapt, ar trebui să fie în componența Ministerului Justiției, la fel ca și toate instituțiile penitenciare, dar nu a Ministerului de Interne.

Principiul legalității se intersectează masiv cu cel al apărării drepturilor omului. Într-o societate în care valorile general umane sunt recunoscute și garantate, democrația și legalitatea sunt fețele aceleiași medalii. Nu poate exista democrație în afara legalității, și nici legalitate fără democrație. Din păcate însă, poliștii se confruntă cu mulți indivizi care înțeleg în mod greșit libertățile democratice, aceștia considerând că pot face ce vor, chiar să încalce legea, iar în cazul intervenției legale a poliției, invocă, chipurile, încălcarea drepturilor omului, criticând dur acțiunile poliștilor. Este și mai regretabil faptul că o parte din această categorie de persoane, în virtutea poziției sociale sau financiare pe care o dețin, ignoră vădit prevederile legislației, procedează așa cum consideră în detrimentul altor persoane și evită fără mari dificultăți răspunderea pentru faptele ce le comit. Totodată, este important ca cel care încalcă legea să înțeleagă că răspunde în fața legii și nu a poliștilor.

Generalizând cele relatate, concluzionăm că principiul legalității guvernează întreaga activitate polițienească, presupunând cunoașterea temeinică, interpretarea judicioasă și aplicarea corectă de către toți funcționarii de poliție a prevederilor legii și ale altor acte normative ce îi împuternicesc cu drepturi și atribuții funcționale, un autocontrol permanent în activitatea de transpunere a acestora, promovarea consecventă a cultului legii, a adevărului, dreptății și democratismului.

Principiul egalității. Statul de drept presupune o egalitate reală și deplină a tuturor persoanelor în fața legii. În acest scop Constituția Republicii Moldova consacră principiului respectiv mai multe texte. Astfel, potrivit alin. (2) art. 16, „toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială”, iar conform alin. (1) art. 20, „orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești, competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime”.

Este regretabil faptul că organele de drept, inclusiv poliția, au încălcat de

mai multe ori aceste drepturi ale cetățenilor.

Pornind de la aceste prevederi fundamentale în exercitarea atribuțiilor funcționale, organele polițienești vor aplica tratamente egale tuturor persoanelor, luând aceleași măsuri pentru situații similare de încălcare a normelor și valorilor sociale apărute de lege, fără a fi influențate de considerente etnice, de naționalitate, rasă, religie, opinie politică sau de altă natură, vârstă, sex, orientare sexuală, avere, origine națională, socială sau considerente de orice alt tip sau orice altă natură [4, alin. (2) art. 4].

În acest sens, în fața organelor de forță, toate persoanele trebuie tratate egal, indiferent dacă este vorba de persoane fizice, de organizații, instituții, întreprinderi, societăți comerciale private sau publice.

Dacă ne referim la violarea acestui principiu

Principiul egalității reflectă mai multe aspecte:

- existența acelorași autorități polițienești pentru asigurarea ordinii de drept în raport cu toate persoanele fizice și juridice;
- existența acelorași reguli de conduită civică pentru toate persoanele;
- existența unor drepturi și obligații egale ale cetățenilor în raport cu organele polițienești;
- existența măsurilor sancționatorii față de persoanele sau grupurile de persoane, indiferent de poziția socială sau de originea politică.

Nici existența unei competențe personale pentru anumite categorii de violatori de lege, nici existența unor proceduri speciale pentru soluționarea anumitor incidente nu anulează principiul egalității persoanelor în fața organelor de poliție, căci aceste prevederi derogatorii nu se bazează pe vreo deosebire de natura celor evidențiate mai sus.

Principiul echidistanței politice. O premisă obiectivă în funcționarea poliției în statul de drept o constituie imparțialitatea și neutralitatea acesteia în raport cu toate forțele politice din societate. Menirea poliției este servirea comunității, iar satisfacerea acestei cerințe presupune autonomie a forțelor politice ale societății. După cum se știe, la diferite etape de dezvoltare a societății au existat forțe politice care mai mult sau mai puțin au politizat poliția, subordonând-o mecanismelor de decizie ale unui regim totalitar. După declararea independenței Republicii Moldova, una dintre primele scopuri ale tânărului stat de drept a fost depolitizarea poliției, dar și a altor organe de drept, fapt ce a însemnat desprinderea acestei instituții importante a statului de influența forțelor politice și realizarea unui pas important în profesionalizarea ei.

Deși s-a obținut în mare măsură realizarea acestui principiu, totuși tradițiile existente încă din perioada URSS, unde poliția avea un rol important în domeniul politicii, s-au mai menținut și pe parcursul ultimilor ani de dezvoltare a societății noastre.

Reprezentând o componentă a puterii executive a statului, poliția trebuie să se subordoneze în exclusivitate adevărului și legilor țării, evitând implicarea în competiția pentru putere a partidelor și celorlalte forțe politice.

Potrivit acestui principiu, organele afacerilor interne urmează să rămână echidistante, interzicându-le să desfășoare politici partizane în raport cu una sau alta din formațiunile sau partidele politice. De fapt, astfel trebuie să fie o instituție care nu poate fi manipulată politic.

În această ordine de idei, consemnăm că conform normelor legale în vigoare, în cadrul poliției nu se admite activitatea partidelor politice și a altor asociații social-politice ale cetățenilor [4, art. 20] și respectiv cadrele Ministerului Afacerilor Interne nu pot face parte din nici un partid sau organizație politică.

Cu toate acestea, prin natura și specificul activităților realizate, prin sarcinile ce le revin, organele afacerilor interne trebuie să apere valorile fundamentale ale statului de drept, valori ce pornesc din domeniul economicului și se transpun în sfera socialului, politicului, precum și oricărui alt domeniu al vieții publice.

În general, poliția și siguranța statului au o oarecare implicare în viața politică. Prin natura atribuțiilor de serviciu, ea intră în raporturi directe cu oamenii politici, apără instituțiile politice, asigură paza sediilor partidelor politice, asigură măsurile de ordine în cadrul manifestărilor publice și în timpul campaniilor electorale [3, pct. g) art. 22; 5, art. 21 și 22; 4, art. 2 și 12].

În literatura de specialitate principiul examinat este întâlnit sub diverse denumiri, cum ar fi: „neutralitate politică”, „apartidism”, „conduită depolitizată”, „apolitism” etc. [19, p. 51]. Considerăm însă că expresia corectă, care desemnează statutul polițistului în Republica Moldova, este cea de echidistanță politică. Nu putem afirma că polițistul este neutru din punct de vedere politic, dat fiind că el participă la viața politică a țării, dacă invocăm dreptul la vot pe care îl exercită acesta ca orice cetățean [1, pct. 2, art. 38; 3, art. 11].

Polițistul trebuie să fie echidistant politic, adică să manifeste aceeași atitudine față de orice partid sau forță politică, față de orice cetățean, indiferent de convingerile politice ale acestuia. În același timp, polițiștii pot avea anumite afinități față de un partid sau altă grupare politică, dar acestea nu le poate face publice, atât în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, cât și în afara orelor de program.

Dreptul cetățenilor de a se asocia liber în partide și în alte organizații social-politice prevăzut de Constituție la art. 41 presupune că funcționarul de poliție poate deveni membru al unui partid și să facă politică în acest sens, dar prealabil el trebuie să demisioneze din funcția pe care o deține. Totodată, funcționarii de poliție trebuie să fie imparțiali în activitatea lor atât în raporturile cu oamenii politici, cât și față de fiecare cetățean, indiferent de poziția ce o are în ierarhia socială, toți fiind egali în fața legii. Codul penal pedepsește parțialitatea ca infracțiunea de abuz în serviciu [2, art. 327].

Atitudinea nonpartizană a funcționarilor de poliție nu exclude însă posibilitatea ca ei să participe la activitățile unei asociații profesionale și să fie membri ai acesteia [1, art. 42; 4, alin. 2 art. 29].

Reieșind din cele relatate, constatăm cu certitudine că succesul poliției în toate domeniile sale de activitate, precum și imaginea acesteia în fața populației depinde foarte mult de faptul dacă aceasta va respecta cu strictețe principiile fundamentale menționate și caracterizate mai sus, excluzând abuzurile și încălcările care mai au loc.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994, publicată la 18.08.1994, Monitorul Oficial nr. 1 art. 1, in vigoare din 27.08.1994.
2. Codul penal al Republicii Moldova, Legea RM nr. 985-XV din 18.04.2002, Moni-

- torul Oficial nr. 128-129/1012 din 13.09.02.
3. Codul electoral al Republicii Moldova, Monitorul Oficial nr. 81 art. 667 din 08.12.1997.
 4. Legea Republicii Moldova nr.416-XII din 18.12.1990 Cu privire la poliție, republicată în Monitorul Oficial nr.17-19 din 31.01.2002.
 5. Legea Republicii Moldova nr. 26 din 22.02.2008 privind întrunirile, Monitorul Oficial nr. 80 din 22.04.2008.
 6. Legea Republicii Moldova nr. 806 din 12.12.1991 cu privire la trupele de carabinieri (trupele interne) ale Ministerului Afacerilor Interne.
 7. Legea Republicii Moldova nr. 1457-XIII din 28.01.98 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Monitorul Oficial 12-12/54 din 19.02.1998.
 8. Legea Republicii Moldova nr. 619-XIII din 31.10.1995 privind organele securității statului.
 9. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Codului de etică și deontologie al polițistului nr.481 din 10.05.2006, Monitorul Oficial nr.75-78/527 din 19.05.2006.
 10. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea statutului disciplinar al Organelor Afacerilor Interne nr. 2 din 04.01.1996, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 23-24 din 18.04.1996.
 11. Declarația Universală a drepturilor omului din 10 decembrie 1948, adoptată și proclamată de adunarea generală a ONU prin Rezoluția nr.217 A (III) din 10 decembrie 1948. Republica Moldova a aderat la Declarație prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28.07.1990, *Tratate internaționale*, 1998, Vol. 1, p. 11.
 12. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 și intrată în vigoare la 3 septembrie 1953, în vigoare pentru Republica Moldova din 12 septembrie 1997, *Tratate internaționale*, 1998, Vol. 1, p. 341.
 13. Codul de conduită pentru polițiști adoptat prin Rezoluția Adunării Generale nr. 14169 din 17.12.1979.
 14. Declarația cu privire la poliție elaborată în 1979 de către Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei.
 15. Principiile fundamentale de aplicare a forței și armelor de foc de către persoanele împuternicite în menținerea ordinii de drept, adoptate de către Congresul VIII al ONU convocat în problema prevenirii criminalității și comportării cu delicvenții, desfășurat în perioada 27.08.1990 – 07.09.1990 în Havana.
 16. T. Cearapin, Gh. Toma, *Managementul ordinii publice la început de secol și mileniu*, București, 2002.
 17. B. Negru, A. Negru, *Teoria generală a dreptului și statului*, Chișinău, 2006.
 18. I. Stelean, T. Ioniță, *Drept polițienesc*, Editura Romfel, București, 1993.
 19. St. Șerb, C. Drăghici, D. Ignat, A. Iacob, *Drept polițienesc și contravențional*, București, 2003.
 20. *Административная деятельность органов внутренних дел, Часть общая*, Учебник, Издание 3-е, Москва: Московская Академия МВД России, 2001.